

29 . DERS: إِنَّ VE BENZERLERİ

(إِنَّ وَأَخْوَاتِهَا)

İsim cümlesinin başına gelerek cümlenin irabını ve anlamını etkileyen bazı edat ve fiiller vardır. Bunlara *nevâsıh* denir. Bunların başında إِنَّ ve benzerleri gelir.

1- إِنَّ ve benzeri edatlar isim cümlesinin başına gelerek mübtedâyı nasb eder, haberi de ref' ederler.

اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ Allah, bağışlayıcı, merhamet edicidir.

إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ Muhakkak ki Allah bağışlayan, merhamet edendir.

Bu edatlar şunlardır:

إِنَّ ... Hiç şüphesiz, gerçekten, muhakkak ki, çünkü, -, ...

أَنَّ / لِأَنَّ ، بِأَنَّ ... -... dık / /dığı, /-cek/ -ceği, -ki, çünkü

كَأَنَّ ... sanki, adeta, ..miş gibi, güya, benzer,..

لَكِنَّ ... fakat, ama, lâkin, ne var ki, ..

لَيْتَ ... keşke, ne olaydı,..

لَعَلَّ ... belki, herhalde, umulur ki, ..ebilir,

2- (إِنَّ) ve benzerlerinin haberi müfred, cümle (isim cümlesi veya fiil cümlesi) veya şibih cümle şeklinde gelebilir.

إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ (مفرد) Allâh gerçekten bağışlayıcı ve merhametlidir.

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (جملة اسمية) Hiç şüphe yok ki Allâh işiten ve bilendir.

عَلِمْتُ أَنَّ الْمُهَنْدِسِينَ يَكْتُبُونَ التَّقْرِيرَ (جملة فعلية) Mühendislerin raporu yazdıklarını öğrendim.

بَلَّغَنِي أَنَّ الْمَدِيرَ فِي مَكْتَبِهِ (شبه جملة) Müdürün bürosunda olduğunu öğrendim.

3- (إِنَّ) ve benzerlerinin ismi nekra, haberi de şibih cümle olursa, haber isimden önce gelir.

لَعَلَّ فِي الْبَيْتِ ضَيْفًا Belki de evde bir misafir vardır.

ALİŞTIRMALAR

1- Aşağıdaki cümlelerde yer alan **إِنَّ** ve benzeri edatlarla isim ve haberlerini tespit ediniz.

<u>خبر إن وأخواتها</u>	<u>اسم إن وأخواتها</u>	
نافع	العلم	مثال: إِنَّ الْعِلْمَ نَافِعٌ.
.....	1- كَأَنَّ الْجَوَّ بَارِدٌ
.....	2- عَلِمْتُ أَنَّ الْمَطَرَ نَازِلٌ.
.....	3- كَيْتَ الْجَوِّ مُعْتَدِلٌ.
.....	4- لَعَلَّ الطَّالِبَ نَاجِحٌ.
.....	5- عَلِمْتُ أَنَّ مُحَمَّدًا مُسَافِرٌ إِلَى إِسْطَنْبُولٍ.
.....	6- عَلِمْتُ أَنَّ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ لُغَةٌ مُوسِيقِيَّةٌ
.....	7- خَالِدٌ غَنِيٌّ لَكِنَّهُ بَخِيلٌ
.....	8- إِنَّ اللَّهَ رَحِيمٌ بِعِبَادِهِ.
.....	9- كَأَنَّ الْمَعْلَمَ قَمَرٌ.

2- Aşağıdaki cümlelerde **إِنَّ** ve benzerlerinin isimlerini ve nasb alâmetlerini belirleyiniz..

<u>السَّبَبُ</u>	<u>علامةُ نصبه</u>	<u>اسمُ إنَّ وأخواتها</u>	
مفرد	الفتحة	العامل	إِنَّ الْعَامِلَ نَشِيطٌ.
.....	1- إِنَّ الْعَامِلَةَ نَشِيطَةٌ.
.....	2- إِنَّ الْعَامِلِينَ نَشِيطَانِ.
.....	3- إِنَّ الْعَامِلِينَ نَشِيطُونَ.
.....	4- إِنَّ الْعُمَّالَ نَشِيطُونَ.
.....	5- إِنَّ الْعَامِلَتَيْنِ نَشِيطَتَانِ.
.....	6- إِنَّ الْعَامِلَاتِ نَشِيطَاتٌ.

3- Aşağıdaki cümlelerde bulunan **إِنَّ** ve benzeri edatları kaldırarak cümleleri yeniden kurunuz.

- مثال: **إِنَّ الْعَمَلَ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ إِنْسَانٍ.**
- 1- **إِنَّ اللَّهَ يَنْصُرُ الْقَائِدَ الْمُخْلِصَ.**
- 2- **لَعَلَّ الْمُوظَّفِينَ مَوْجُودُونَ فِي مَكَاتِبِهِمْ.**
- 3- **إِعْلَمَنَّ أَنَّ الْمُتَرْفِينَ يُسْتَلُونَ عَنِ النَّعِيمِ.**
- 4- **إِنَّ حُبَّ الْوَطَنِ مِنَ الْإِيمَانِ.**
- 5- **أَعْتَقِدُ أَنَّ هَؤُلَاءِ الْمُدْرَسِينَ مُخْلِصُونَ.**
- 6- **لَيْتَ الشَّبَابَ يَعُودُ يَوْمًا.**
- **الْعَمَلُ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ إِنْسَانٍ.**
-
- **اللَّهُ يَنْصُرُ الْقَائِدَ الْمُخْلِصَ**
-
- **الْمُوظَّفُونَ مَوْجُودُونَ فِي مَكَاتِبِهِمْ**
-
- **الْمُتَرْفُونَ يُسْتَلُونَ عَنِ النَّعِيمِ**
-
- **حُبُّ الْوَطَنِ مِنَ الْإِيمَانِ**
-
- **أَعْتَقِدُ إِخْلَاصَ هَؤُلَاءِ الْمُدْرَسِينَ**
-
- **هَؤُلَاءِ الْمُدْرَسُونَ مُخْلِصُونَ**
-
- **الشَّبَابُ يَعُودُ يَوْمًا**

4- Aşağıdaki cümleleri parantez içinde verilen kelimeleri kullanarak yeniden kurunuz.

- مثال: **الإسلامُ منتشرٌ في إفريقيا. (لعلَّ)**
- 1- **الكتابُ أستاذٌ. (كأنَّ)**
- 2- **المعلمون نَشيطونَ. (إنَّ)**
- 3- **الطَّالِبَانِ مُسَافِرَانِ إِلَى أَنْقَرَةَ. (علمتُ)**
- 4- **الضَّيْفَانِ جَالِسَانِ فِي الْحَجْرَةِ. (أظنُّ أنَّ)**
- 5- **المُوظَّفُونَ مُخْلِصُونَ فِي أَعْمَالِهِمْ. (ليتَ)**
- 6- **التَّلْمِيذَاتُ نَاجِحَاتٌ. (إنَّ)**
- **لَعَلَّ الْإِسْلَامَ مُنْتَشِرٌ فِي إِفْرِيقِيَا.**

5- Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri parantez içinde verilen kelimelerden uygun olanları ile doldurunuz.

- 1- الذُّنُوبُ كَثِيرَةٌ لَكِنَّ غفور رحيم. (الله / الله / الله)
- 2- عَلِمْتُ أَنَّ نَاجِحَانَ فِي الامْتِحَانِ. (الطُّلَابَ / الطَّالِبِينَ / الطَّالِبَانَ)
- 3- لَيْتَ اللُّصُوصَ بِذُنُوبِهِمْ. (مُعْتَرِفِينَ / مُعْتَرِفُونَ / مُعْتَرِفِينَ)
- 4- كَأَنَّ رَجُلٌ فِي حَدِيثِهِ. (الطُّفْلُ / طِفْلاً / الطُّفْلَ)
- 5- حَاوَلَ اللُّصُّ الهَرَبَ لَكِنَّ قَبَضَ عَلَيْهِ. (الشُّرْطِيَّ / الشُّرْطِيَّ / الشُّرْطِيُونَ)
- 6- لَعَلَّ النَّصْرَ (قَرِيبَةً / قَرِيبٌ / قَرِيبًا)
- 7- أَعْتَقَدُ أَنَّ فِي البَيْتِ الآنَ. (الأُسْتَاذُ / الأُسْتَاذِ / الأُسْتَاذَ)
- 8- لَعَلَّ مَوْجُودُونَ فِي مَكَاتِبِهِمْ. (الموظفون / الموظفِينَ / الموظفِينَ)

6- Aşağıdaki cümleleri parantez içindeki kelimeleri kullanarak örnekte olduğu gibi değiştiriniz.

- 1- (أنتم) - - أَعْلَمُ أَنَّكَ
- 2- (أنتم) - - نَدِيسْتَانِ نَاجِحَتَانِ
- 3- (أنتِ) - -
- 4- (أنتنَّ) - -
- 5- (هي) - -
- 6- (هم) - -

7- Aşağıdaki cümleyi verilen zamirlere göre yeniden düzenleyiniz.

أَنْتَ عَلَى حَقٍّ وَلَسْتَ مُخْطِئًا.

- - (هُوَ) -1
..... - (هُمَا) -2
..... - (هِيَ) -3
..... - (هُنَّ) -4
..... - (أَنْتَا) -5
..... - (أَنْتُمْ) -6

8- Aşağıdaki cümleyi إِنَّ edatı ile yeniden kurunuz.

مثال: هُوَ مُدَرِّسٌ - إِنَّهُ مُدَرِّسٌ

-- أَنَا مُعَلِّمٌ. -1
.....- هُمْ جُنُودٌ. -2
.....- نَحْنُ مُوظَّفُونَ. -3
.....- أَنْتُمْ حَاضِرُونَ. -4
.....- هِيَ صَادِقَةٌ. -5
.....- أَنْتَ مَاهِرٌ. -6

9- Aşağıdaki cümlede altı çizili kelimelerin irabını yazınız.

إِنَّ رَحْمَةَ اللَّهِ وَاسِعَةٌ.

- : (إِنَّ)
..... : (رَحْمَةَ)
..... : (اللَّهُ)
..... : (وَاسِعَةٌ)

إِنَّ وَأَخَوَاتُهَا

هي حُرُوفٌ نَاسِخَةٌ، تَدْخُلُ عَلَى الْجُمْلَةِ الْإِسْمِيَّةِ.

تَنْصِبُ الْمُبْتَدَأَ وَيُسَمِّي اسْمَهَا، وَتَرْفَعُ الْخَبَرَ وَيُسَمِّي خَبَرَهَا.

مثال: الطالبُ مجتهدٌ < إِنَّ الطالبَ مجتهدٌ

إِنَّ وَأَخَوَاتُهَا هي: (إِنَّ، أَنْ، كَأَنَّ، لَكِنَّ، لَيْتَ، لَعَلَّ)

(إِنَّ، أَنْ): لِلتَّوَكِيدِ، (كَأَنَّ): لِلتَّشْبِيهِ، (لَكِنَّ): لِلْإِسْتِدْرَاكِ، (لَيْتَ): لِلتَّمَنِّي، (لَعَلَّ): لِلتَّرَجِّي.

المهندسُ ماهرٌ	إِنَّ المهندسَ ماهرٌ
المهندسةُ ماهرةٌ	إِنَّ المهندسةَ ماهرةٌ
المهندسانِ ماهِرَانِ	إِنَّ المهندسينِ ماهِرَانِ
المهندستانِ ماهِرَتَانِ	إِنَّ المهندستينِ ماهِرَتَانِ
المُهَنْدِسُونَ ماهِرُونَ	إِنَّ المُهَنْدِسِينَ ماهِرُونَ
المهندساتُ ماهراتُ	إِنَّ المهندساتِ ماهراتُ
الطَّرِيقُ مزدحمةٌ	إِنَّ الطَّرِيقَ مزدحمةٌ

ملاحظة: أَنْوَاعُ خَبَرِ (إِنَّ وَأَخَوَاتُهَا) مِثْلُ أَنْوَاعِ خَبَرِ الْمُبْتَدَأِ.

خَبْرٌ إِنَّ وَأَخَوَاتِهَا

شِبْهُ جُمْلَةٍ

جُمْلَةٌ

مُفْرَدٌ

إِنَّ المِهْنَدِسَ مَاهِرٌ

إِنَّ المِهْنَدِسَيْنِ مَاهِرَانِ

إِنَّ المِهْنَدِسِينَ مَاهِرُونَ

إِنَّ المِهْنَدِسَاتِ مَاهِرَاتٌ

جَارٌ وَمَجْرُورٌ

إِنَّ الطَّيِّبَ

فِي العِيَادَةِ

ظَرْفٌ

إِنَّ الطَّيِّبَ أَمَامَ

الْبَيْتِ

فِعْلِيَّةٌ

إِنَّ الطَّيِّبَ مُحِبٌّ

عَمَلَهُ

إِسْمِيَّةٌ

إِنَّ الطَّيِّبَ

بَيْتُهُ وَاسِعٌ